



MARC ARIAS

En Jason va desenvolupar una enorme depressió en venir a Barcelona i retrobar-se amb la mare als 11 anys i després de set de no conèixer amb ella

ANA MACPHERSON  
Barcelona

En Jason s'autolesionava i desitjava trencar-ho tot. La seva vida era negra; negra, com la seva roba, com els cabells tapant gran part de la cara. La seva depressió i el patiment propi i el de la seva mare el van portar fins a un hospital de dia de l'equip de Sant Pere Claver de salut mental per a adolescents de Barcelona, on fa un any que intenta esborrar un dolor tan gran que només aconseguia alleujar fent-se una mica més de mal als braços. En Jason va reunir a Barcelona fa quatre anys, quan en tenia 11, amb una mare que l'havia deixat a Lima quan en tenia 4. El 30% dels pacients d'aquest i altres centres semblants on es tracten problemes greus de salut mental a aquestes edats tenen el mateix perfil.

Segons les dades dels serveis d'atenció psicopatològica i psicosocial a immigrants i refugiats (Sappir), el percentatge de menors atesos creix, i en gairebé tots els casos greus, per problemes vinculats al reagrupament familiar, tot i que hi ha variacions segons la procedència: els que van arribar d'Amèrica Llatina tenen més problemes de conducta. Els d'Àsia i del Nord de l'Àfrica presenten més trastorns psicòtics. Tots tenen en comú que no poden continuar amb la seva vida. No trepitgen l'escola, no tenen amics, viuen aïllats "fins a dos anys tancats a casa seva", explica la psicòloga Sonia Soriano. Alguns de desemparats. A casa de vegades passen moltes coses.

A l'hospital de dia passen més o menys un any de parèntesi durant el qual s'intenta reparar aquest patiment mental i la convivència amb els pares. "No es co-

# Seqüeles mentals de la migració

## R

EL REPORTATGE

*Centres de salut mental detecten el creixement de pacients greus adolescents que s'han retrobat amb pares emigrants al cap d'anys*

neixen ni s'accepten, ni els pares als nens ni els nens a aquests pares redescoberts. Intentem que reconguin el fill real i els pares reals", explica la psicòloga, que coordina l'hospital de dia d'en Jason. Els joves que atenen en aquests equipaments tenen patologies greus i han arribat després de xocs terribles a casa i a l'escola. Passen un any o un any i mig de parèntesi per fer psicoteràpia, afrontar les pors i reordenar la seva vida personal, familiar, social i escolar de 9 a 5. "La demanda va creixent amb la crisi", constaten.

En Jason combina el segon curs de l'ESO amb classes de cuina. "Era molt gris, molt trist, fins i tot els cabells, que em tapaven la cara (ara se'ls cuida molt). Sí, bé, tenia algun amic fora de l'insti, però a classe sempre em portava malament, em ficava amb els professors i aconseguia que m'expullessin. La vida abans de venir aquí (l'hospital de dia) era molt fotuda. Em feien *bullying*. Però ja no em fa por. Abans no em defensava. Ara sí. No responia, si m'amenaçaven, em quedava callat. Amb el monopati sí que em sento acollit. Vaig al parc de la Mar Bella. Allà hi encaixo".

Tenia una enorme depressió i només tenia ganes d'"engegar-ho

tot". Es feia talls, com a mostra del seu dolor permanent. "Aquí n'he conegut un altre que també es feia talls, em calmava. Ja no, és una ximpleria". La vida amb la seva mare estava plena de regles i "jo volia passar temps amb ella". És una altra constant en els pacients. La crisi i el tipus de feina a què accedeixen molts dels pares que van emigrar comporten horaris infernals i condicions esgo-

**Famílies noves, fills irreconeixibles, canvi de món i por del futur indueixen a tota mena de trastorns**

tadores que no deixen gaire lloc a aquests fills que per fi han pogut fer venir. L'Ajuntament de Barcelona té un servei per preparar el retrobament familiar. "Es una tasca difícil, perquè de vegades van marxar fins i tot sense acomiadar-se i no es reconeixen: ni la mama és aquella mare que van idealitzar i que enviava regals ni el fill és aquest nen ideal que l'ajudarà en tot", descriu Soriano. Alguns pares opten per no posar límits, per esquivar el conflicte.

D'altres per un model rígid en què no hi ha manera que encaixin. I els pares es pregunten com poden ser així aquests nois i noies a qui els ho estan donant tot. "La meua mare era com totes, amb moltes regles, ara no tant. Tenim discussions més normals, abans era pitjor que una guerra i jo començava a trencar-ho tot. Ella també ha canviat". Ella també participa en el tractament del seu fill.

El 3% dels adolescents reagrupats que ha emmalaltit vol tornar al seu primer país, la seva primera casa. Crisi, zero futur, desacord amb els pares, solitud, aïllament. Massa barreres que semblen insuperables. "Jo treballava per quedar-me, la meua mare tard o d'hora se n'anirà, així que espero que arribin els 16 anys per seguir endavant".

En Jason és un dels protagonistes d'un projecte del documental, *Caure del niu*, que realitza Susana Barranco amb nois i noies procedents de diferents parts del món en una situació semblant, "que han caigut del niu". És possible que hi hagués senyals en la infantesa d'aquests nois. Alguna cosa en la seva evolució emocional, en la relació amb els altres, que en la pubertat es transforma en un brot psicòtic. "Però el que és segur és que ha estat un desenvolupament ple d'absències, un trasllat carregat de por, de molta solitud, de mancances que se sumen a les pors i els dols que té per si mateixa l'adolescència". I alguns es trenquen. Massa, segons detecten els especialistes.

"Les condicions de vida de la població immigrant es continuen deteriorant i no es preveu cap tipus de millora en els propers anys", adverteix l'informe del Sappir. ●